Cena numeru 10 fenigów.

Nr 246 SOSNOWIEC sobota dnia 3 listopada 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświątecznych.

Z widowni wydarzeń.

Przesilenie kanclerskie.

BERLIN (BTW,). Dzisiejsza „Berliner Ztg. a/M." pisze: Według tego, jak stały rzeczy dzisiaj przed południem, można z całą pewnością powiedzieć, że hr. Hertling będzie kanclerzem Rzeszy niemieckiej i prezesem ministrów pruskich, a także, że znajdzie pomoc ze strony większości parlamentu niemieckiego przy sprawowaniu rządów. Na dziś zaproszeni są do hr. Hertlinga przedstawiciele partji większości, a koła polityczne mniemają, iż będzie to ostatnia decydująca konferencja przed formalnem przyjęciem przez prezesa ministrów bawarskich urzędu kanclerza Rzeszy.

We Włoszech

ZURYCH. (BTW). Według doniesień z granicy włoskiej, Trewir, Vicenza i Wenecja ewakuowane są z rozkazu rządu. Konsulowie opuścili Wenecję w niedzielę. Tak samo opuściły miasto banki,

Zamknięcie granicy włoskiej.

BERN, (BTW.) — Szwajcarska Aj. Telegraficzna donosi: Wskutek zamknięcia granicy szwajcarsko-włoskiej zawieszeniu uległa również komunikacja kolejowa z Włochami. Od poniedziałku nie nadchodzą tu wcale dzienniki włoskie.

Samobójstwo Cadorny?

BERLIN. (BTW) „Lokal Anzeiger" donosi z Kopenhagi: W tutejszej kolonji włoskiej krążyły wczoraj uporczywe pogłoski, że po otrzymaniu wiadomości o upadku Gorycji, dowódca naczelny wojsk włoskich, Cadorna popełnił samobójstwo, strzelając do siebie z rewolweru w skroń.

Aczkolwiek skon nie nastąpił natychmiastowo, jednakże stan generała jest bardzo ciężki i nie rokuje podobno nadziei wyzdrowienia.

Powstanie w Chiwie

SZTOKHOLM. Z Chiwy donoszą, że turkmeni palą wszystkie osady, zamieszkałe przez Rosjan, którzy w panice uciekają. Ruch rewolucyjny zaczyna przenosić się na sąsiednie terytorja rosyjskie.

Pomnik pokoju.

BERLIN. Z Rzymu donoszą, że z inicjatywy Papieża utworzyła się komisja międzynarodowa, mającą na celu, po ukończeniu wojny, wzniesienie w Ostendzie olbrzymiego pomnika na pamiątkę pokoju. Pomnik ma być wiecznym symbolem pokoju, na wzór pomnika wolności w Nowym Jorku.

Z pomnikiem pokoju związany jest zarazem projekt wzniesienia kościoła pokoju, którego budową interesuje się przedewszystkiem Papież Benedykt XV. Ojciec św. oświadczył gotowość poniesienia kosztów budowy kościoła z własnego skarbu, a podskarbi papieski złożył kardynałowi Vanutellemu sumę 100,000 lirów, jako zadatek na ten cel.

Skobelew o pokoju.

SZTOKHOLM (BTW.). W sprawie usiłowań pokojowych socjalistów rosyjskich donoszą tutaj z Helsingforsu, że przedstawiciel demokracji rosyjskiej na konferencji paryskiej, Skobelew, podkreślił w rozmowie z ambasadorem amerykańskim w Paryżu konieczność znalezienia dróg i śodków, prowadzących do zapoczątkowania rokowań pokojowych. Warunkiem zasadniczym pozostaje tutaj wykluczenie wszelkiej myśli o pokoju oddzielnym.

Zatopiony parowiec.

BERLIN (WAT.). Biuro Wolffa donosi z Rotterdamu: W drugim tygodniu b. m. jedna z niemieckich łodzi podwodnych zatopiła w kanale Pas de Calais uzbrojony parowiec angielski, płynący z Ameryki; na zatopionym statku znajdowało się 135 dział polowych 75-milimetrowych, 30 haubic 12 centymetr. 50 tys. granatów polowych, 22 tysiące granatów 12 centymetrowych, 150 tys. granatów ręcznych i 20 tys. karabinów, 6 samochodów opancerzonych, 11 samochodów ciężarowych, 1,500,000 patronów i 140 karabinów maszynowych.

Prowizorjum budżetowe.

WIEDEŃ. Izba panów przyjęła w drugiem i trzeciem czytaniu czteromiesięczne prowizorjum budżetowe.

„Germania" o Radzie regencyjnej.

W sprawie zwołania polskiej Rady Regencyjnej „Germania" pisze, co następuje: Należy spodziewać się, że Polska gruntownie pojęła naukę „liberum veto". Jako cel najwyższy wysuwa orędzie ugruntowanie niepodległości, wolności szczęścia ojczyzny, ale na podstawach obu manifestów monarchów sprzymierzonych. **Tak więc Polska będzie zmierzała ku swej nowej przyszłości zawsze w łączności z państwami centralnemi, Koalicja nic w tem zmienić już nie zdoła.** Miała ona zawsze dla uciemiężonego narodu polskiego piękne słówka w pogotowiu. Nigdy jednak w istocie nie troszczyła się o jej oswobodzenie i podniesienie. **Natomiast po stronie państw centralnych czwórprzymierze przekształciło się w pięcioprzymierze; i tak też pozostanie na przyszłość.**

Z dnia na dzień.

Zjazd Delegatów Rad Opiekuńczych.

Dn. 31 października odbył się w Warszawie 8 my Zjazd przewodniczących i delegatów prowincjonalnych rad opiekuńczych, których zjechało 60 ciu z 40 miejscowości. Obejmując przewodnictwo obrad, p. Staniszewski w krótkiem swem, ale pełnem intensywnej treści przemówieniu naszkicował przebieg doniosłej działalności R. G. O. od początku jej istnienia, a w szczególności w ciągu ostatniego roku; wspomniał słusznie z dumą, że z 400.000 mrk. wydatkowanych tylko 110,000 nadesłane były z Poznańskiego, pozostałe trzy czwarte zebrano własnemi siłami. Dużo zawdzięczać należy tu loterji.

Następnie po krótkiej dyskusji wybrano nowych 14-tu delegatów Rad Opiekuńczych prowincjonalnych do R. G. O.

Po ogłoszeniu rezultatu wyborów, nastąpił szereg sprawozdań i komunikatów, rozpoczęty sprawozdaniem dyrektora Loterji R. G. O. p. Paszkowskiego.

* **Rada Regencyjna.** Wystąpiła do rządów mocarstw okupacyjnych o zatwierdzenie na prezesa gabinetu ministrów Adama hr. Tarnowskiego. Rada Regencyjna będzie odbywać swe urzędowe posiedzenia i uroczyste przyjęcia w oddanych jej do rozporządzenia pomieszczeniach Zamku królewskiego. Kancelarja Rady mieści sia tymczasowo w ratuszu.

* **Bankiet u ks. Z. Lubomirskiego.** W niedzielę odbył się u ks. Lubomirskiego bankiet, w którym wzięli udział najwybitniejsi uczestnicy uroczystości sobotnich. Między innymi byli obecni obaj generał-gubernatorzy.

* **Rozporządzenie dla milicji.** Naczelnik milicji miejskiej w Warszawie polecił wszystkim członkom m. m. oddawać honory członkom Rady Regencyjnej.

* **Prezydent Warszawy.** W kuluarach Rady miejskiej żywo omawiane są kandydatury na stanowiska prezydenta miasta oraz burmistrza. O ile się zdaje, najwięcej widoków na objęcie stanowiska prezydenta ma inż. Piotr Drzewiecki.

* **Samorząd powiatowy.** Biuro prasowe lubelskie donosi: „Generalne gubernatorstwo wojskowe w Lublinie rozpisało rozporządzeniem z dnia 19 października 1917 r. BZCh Nr. 2027 wybory do reprezentacji powiatowych we wszystkich 26 powiatach c. i k. obszaru administracyjnego".

* **Zapisy do politechniki.** Rektor politechniki warszawskiej podaje do wiadomości, że zapisy rozpoczną się 30 października r. b. i będą trwały 3 tygodnie od daty rozpoczęcia semestru. Do podania o przyjęcie należy dołączyć maturę, życiorys własnoręcznie napisany i 2 fotografje niepodklejone. Egzaminy sprawdzające z algiebry, geometrji, trygonometrji i fizyki dla nowowstępujących abiturjentów 7 klasowych szkół realnych i handlowych rozpoczną się w piątek dn. 2 listopadu r. b. Byli studenci politechniki warszawskiej celem ponownego zaliczenia ich w poczet słuchaczów winni złożyć odpowiednie podania, zwrócić karty legitymacyjne i złożyć 2 fotografje niepodklejone.

* **Pomnik Kościuszki na Kujawach.** Pierwszy pomnik Kościuszki na Kujawach w Chodczu jest wzniesiony dzięki inicjatywie i niestrudzonej pracy burmistrza, p. S. Boryssowicza, któremu należy się też pełne uznanie. Zbudowano pomnik według planów architekta, p. M. Kozłowskiego z Warszawy, z kamienia polnego. Na podmurowaniu z kamieni ciosanych umieszczono wielkich rozmiarów głaz, na którego stronie frontowej widnieje wmurowany medaljon z popiersiem Kościuszki en relef. Rzeźbę wykonał artysta, J. Jasiński z Warszawy. Pod medaljonem, na dużej tablicy wyryto w kamieniu napis: „Tadeuszowi Kościuszce — Rodacy. 15 X 1917 r.".

* **Nowe oddziały „Niemieckiego Związku"** założone zostały według „D. W. Ztg.": w Gostyninie (80 członków), w Augustopolu (powiat kutnowski) — 50 członków. Pozatem w wielu miejscowościach niziny Wiślanej (płockie. łomżyńskie) odbyły się zebrania w sprawie kas pożyczkowo-oszędnościowych. Cały szereg kas takich jest w organizacji.

* **Niemieckie kursa rolnicze** urządzone będą według „D. W. Ztg." w Łodzi dla synów kolonistów niemieckich. Na kursach tych podzielonych na dwie klasy wykładane będą: uprawa ziemi, warzywnictwo, buchalterja, geometrja, fizyka i chemja.

* **W sprawie pisowni.** W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Akademji Umiejętności wydział filologiczny na podstawie otrzymanego mandatu postanowił na posiedzeniu dnia 6 października r. b. zwołać konferencję w sprawie ostatecznego ustalenia pisowni na dzień 5 stycznia 1918 r. (rano).

* **Sprzedaż przez magistrat papierosów.** W celu przeciwdziałania spekulacji papierosami postanowił magistrat łódzki zająć się dostarczaniem papierosów kooperatywom, które sprzedawać je będą po cenach nominalnych. Na podjęte w tej mierze przez magistrat starania u władz otrzymano odpowiedź, że magistrat otrzymać może sprzedaż papierosów dla kooperatyw o ile wykupi patent odpowiedni na handel hurtowy.

Z Sosnowca

Dnia 2/XI

W Polsce święto umarłych, to święto zadumy i narodowej kontemplacji.

Cały naród ze czcią przestępuje próg śmierci. Za nim odnajduje skarbnice swej duszy, swych ideałów i dążeń.

W rozszerzonych, we mgły przeszłości wpatrzonych oczach naszych zjawia się dostojna stara Rzeczpospolita w blaskach swej chwały, jawią się mądre i dobre jej króle, idą na pamięć duchy niezłomnych jej wodzów i hetmanów.

Przesuwają się hufce pancernych rycerzy i skrzydlatych husarzy, co kośćmi swemi zasiali kresy ojczyzny, stają święte kapłany i biskupy, doświadczone, uczone męże, co naprawę jej ducha sprawowali...

Przelatują gorący, rozpaczni powstańce, obrońce praw narodu, powstają w wspomnieniach cienie ofiar kajdan i mroźnego Sybiru, suną nieprzeliczone tłumy pracowników, co swojem zdrojem i trudem Polskę budowali...

Korzy się czoło polskie przed tą świętą przeszłością, zatapia serce w onych wspomnieniach...

Z otwartych grobów wychyliła się Polska cała — potężna, wspaniała, bez kresu...

Idzie przez wszystkie ziemie polskie wołanie umarłych, do życia i pracy wzywa — nowe moce ożywcze wstępują w żywe pokolenie polskie, staną wszyscy do nowych wysiłków i ofiar, nie spoczną, aż stanie odbudowany wielki Dom Polski w blaskach wolności i chwały!...

Pokój wieczny duszom synów Polski, cześć ich nieśmiertelnej pamięci w pokoleniach.

— **Ze świąt.** Tradycyjnym zwyczajem uroczystość Wszystkich Świętych obchodzona była z powagą i w skupieniu ducha. Rano świątynie były przepełnione. Po południu po solennych nieszporach i odśpiewaniu żałobnych egzekwji przy katafalku, pięknie przybranym zielenią, z kościoła parafjalnego wyruszyła na cmentarz procesja, którą prowadził ks. prob. Plenkiewicz w asyście ks. pref. Rydzego i ks. Opalskiego.

Pomimo posępnej i dżdżystej pogody na cmentarz przybyły tłumy mieszkańców, aby przy grobach ojców i braci błagać Pana nad Pany o spokój duszy dla zmarłych. Niemal wszystkie groby ozdobione były chorągiewkami żałobnemi z napisem: „Wieczny odpoczynek racz Im dać Panie!"

Liczne zastępy wiernych pozostawały na cmentarzu do późnego zmroku.

— **Zawiadomienie.** Inspektor szkolny okręgu sosnowieckiego zwołuje do Zawiercia w sobotę dnia 3 go listopada r. b. o godz. 10 i pół rano zjazd nauczycielstwa szkół elementarnych publicznych z gmin powiatu Będzińskiego oraz miast: Będzina, Zawiercia i Czeladzi — w celu wyborów jednego delegata i trzech zastępców do Rady Szkolnej Okręgowej.

— **Stanienie złota i srebra.** W ostatnich dniach na rynku warszawskim spadła o 30 do 40 proc. cena monet złotych i srebrnych.

— **Z Gospody mieszczańskiej.** W niedzielę, o godz. 4-ej po południu odbędzie się w Gospodzie mieszczańskiej pogadanka na tematy bieżące. Zainteresowanie, jakie budziły dotychczasowe pogadanki, wróży, iż i w niedzielę w Gospodzie zbieże się większa ilość członków.

— **Występy Karola Adwentowicza.** Dziś, w piątek, o godz. 7 i pół wieczorem w Teatrze Zimowym odbędzie się pierwszy występ znakomitego tragika Karola Adwentowicza w tragikomedji Soena Langego: „Samson i Dalila".

Jutro, w sobotę, wystawiony będzie dramat J. Engla „W Przystani".

— **Napad bandytów.** W środę wieczorem ul. Targowa była widownią śmiałego napadu, dokonanego na osobie kupca Silberszlaga, właściciela kantoru wymiany pieniędzy przy ul. Modrzejowskiej (róg Warszawskiej). Do powracającego do domu po zamknięciu kantoru kupca w bramie domu Nr. 8 podeszło trzech złoczyńców, z których jeden wyrwał mu z ręki teczkę ze znaczną kwotą pieniędzy (około 15 tysięcy marek w różnej walucie). Gdy poszkodowany począł wołać o ratunek, wówczas jeden z bandytów wystrzelił doń trzykrotnie, raniąc go w oko. Poczem bandyci rzucili się do ucieczki. Pomimo odniesionej rany S. biegł za uciekającymi, wzywając pomocy, dopiero gdy siły poczęły go opuszczać, udał się z powrotem do domu, odprowadzony przez dwóch współwyznawców.

W związku z dokonanym napadem policja aresztowała szereg podejrzanych osób, między innymi, dwóch braci Siwków, znanych złodziei.

W dniu wczorajszym rannego Silberszlaga odwieziono do szpitala, gdzie został poddany operacji czaszki i usunięcia oka. Stan zdrowia operowanego budzi poważne obawy.

Z Będzina.

+ **Ze Stow. właścicieli nieruchomości.** Na posiedzeniu Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości odbytem w dn. 24 października, mając na uwadze wszczęte układy w sprawie nowych wyborów do Rady miejskiej, uchwalono następujący wniosek p. Zaleskiego. „Ponieważ ogólny ciężar budżetu i odpowiedzialność za wyniki gospodarki miejskiej przeważnie ponosi własność nieruchoma, Zarząd Stowarzyszania właścicieli nieruchomości wyraża życzenie, aby ze względów wyżej zaznaczonych, jak również i ze względu na interes ogólny, w Radzie i zarządzie miasta wzięli udział i przedstawiciele ludności polsko-chrześcijańskiej". Między innemi sprawami postanowiono zwrócić się do odnośnej władzy, aby ulgowy podatek 10 proc. od nieruchomości, mógł być płacony w rublach, ponieważ komorne przeważnie płacone jest rosyjską monetą.

Na skutek już uskutecznionych wyborów, o których w swoim czasie informowaliśmy, Zarząd Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości ukonstytuował się jak następuje: prezydjum pp. W. Wardzichowski, S. Gutman i L. Zaleski; skarbnik p. St. Kubiczek, sekretarz p. J. Gęborski i gospodarz p. A. Broen.

+ **Z niedzielnego wieczoru.** Zapowiedziany na ubiegłą niedzielę wieczór Kościuszkowski, urządzony staraniem nauczycielstwa szkół początkowych, wypadł nadspodziewanie dobrze tak, iż wiele dzieci, wobec braku miejsc na sali, musiało powrócić do domu. Śpiewy i deklamacje wykonano bez zarzutu. Wieczór rozpoczęto odśpiewaniem przez chór hymnu narodowego, poczem słowo wstępne wygłosił p. L. Rygier. Na zakończenie dany był żywy Kościuszko: „Kościuszko w gronie dzieci Szwajcarji".

+ **Komisja aprowizacyjna** dla ludności chrześcjanskiej z dniem dzisiejszym będzie wydawać karty węglowe na miesiąc listopad. Wydawanie kartofli na zimę rozpoczęło się w ub. środę, nabywców jest dużo,

+ **Skrzynki pocztowe.** Z dn. 1 listopada w urzędzie tutejszej poczty zaprowadzone zostają skrzynki dla odbiorców wszelkich korespondencji, za opłatą miesięczną 6 marek, uiszczaną z góry za kwartał, Kluczyk do skrzynki kosztować będzie dwie marki. Wynajmem skrzynek zajmuje się magistrat.

+ **Stan zdrowotności.** W czasie od 13 do 20 października, zameldowano urzędownie chorób zaraźliwych: trzy wypadki tyfusu brzusznego i jeden śmiertelny gruźlicy.

+ **Sledztwo** w sprawie kradzieży dwudziestu kilku tysięcy marek z kasy sklepu I. Gutmana jest w toku. Okazało się, że kasa ogniotrwała została otwarta wytrychem, bowiem właściciel wychodząc drzwi jej tylko zatrzasnął, zamierzając zaraz powrócić.

+ **Występy Karola Adwentowicza.** Zapowiedziane są trzy występy Karola Adwentowicza tragika polskiego, w otoczeniu własnego zespołu. We wtorek 6 listopada „Samson i Dalila" tragikomedja w 3 aktach Soena Lange, w środę 7 listopada „W przystani" dramat w trzech aktach J. Engla, w czwartek 8 listopada „Budowniczy Solness" sztuka w 3 aktach J. Ibsena.

Ze zjazdu sjonistów.

Sprawozdanie komitetu centralnego zaznacza, że w okupacji niemieckiej 201 miasteczek ma związki sjonistyczne. Cent. Kom. opiekował się szkolnictwem na prowincji, dotąd wysyłał programy i plany wykładów dla szkół ludowych i średnich. W r. z. otrzymał od władz niemieckich 27,000 pudów węgla, które sprzedał ubogim żydom w Warszawie po 25 kop. za pud.

Berlińska organizacja sjonistyczna przysłała depeszę, w której pisze, że „żydzi polscy jaknajpiękniej wykazali swą siłę życiową, a sjoniści polscy stwierdzili, że są godni spełnić swe wielkie zadanie".

Moskiewscy sjoniści przysłali z Kopenhagi depeszę, pisząc: „Bez przesady rzec możemy, że cały judaizm patrzy z miłością i podziwem na wielkiej miary robotę narodowo-ludową żydów polskich". „Żydom polskim, jako sile kulturalnej przeznaczona jest jeszcze wielka rola odrodzenia żydostwa w Sjonie i innych krajach".

OGŁOSZENIE.

Karty węglowe na listopad 1917 roku będą wydawane ludności m. Sosnowca przez obie Komisje Żywnościowe

w dniu 6-go i 7-go listopada 1917 roku

Zgłaszać się po nie należy tak, jak po odbiór kart żywnościowych.

Na każdą jednostkę opałową (1 porcję) przypada w listopadzie 40 kilogramów węgla drobnego (orzech i pospółka).

Węgiel za kartkami można nabywać w następujących sześciu składach:

1. Przy ulicy Piekarskiej Nr. 17 (Stary Sosnowiec).
2. „ fabryce C. G. Schöna, Środulka.
3. „ Walcowni „Emma" ulica 3-go Maja.
4. „ ulicy Sienkiewicza (Polnej Nr. 7) skład Cukiermana.
5. „ ulicy Sienkiewicza (Polnej) naprzeciw Sosnowieckiej szklarni.
6. „ Szybie „Ludwik" T-wa „Hr. Renard".

Mieszkańcy Milowic otrzymają węgiel w kop. „Wiktor" T-wa Sosnowickiego.

Cena węgla miejskiego w listopadzie wynosi

za korzec = 100 klg. Marek 4,50.

Podając powyższe do wiadomości publicznej, jako dalszy ciąg ogłoszenia z dnia 25 października 1917 roku i wskazując na niewystarczającą ilość węgla rozporządzalnego 40 kg. na jednostkę paleniskową. Magistrat żywi niepłonną nadzieję, że obywatele miasta, którzy zdołali sobie zabezpieczyć całkowicie, lub częściowo zimowy węgiel, jak i ci, którym środki pozwalają nabywać zwolniony z przymusu (kumulatywny) węgiel, z zapasów miejskich,

korzystać nie będą i po karty węglowe się nie zgłoszą.

Tylko tą drogą Magistrat ma możność podwyższenia racji węglowych dla mniej zamożnej ludności.

Sosnowiec, dnia 1 listopada 1917 roku.

2148 **MAGISTRAT.**

Redaktor odpowiedzialny JÓZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. 7.
Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.